

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Tourism Management Model; Thailand Southern Provinces)

โดย
ศุภาวิณี โลหะประเสริฐ
วัชระ ขาวสังข์

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2556
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ชื่องานวิจัย	รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อผู้วิจัย	ศุภาวิณี โลหะประเสริฐ และ วัชรระ ขาวตังค์
คณะ	วิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ปี	2556

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้ 2) พัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้ และ 3) ศึกษาประสิทธิภาพของ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยที่การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย แบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถาม นักท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่ม นักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย มีอายุเฉลี่ย 25 ปี มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 9,281 บาท อาชีพ นักศึกษา/นักเรียน และมีระดับ การศึกษาค้นคว้าปริญญาตรี ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อทำการศึกษาถึงรูปแบบในแต่ละด้านพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวมี การกำหนดตามนโยบายการท่องเที่ยวตามกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจ ในการจัดการท่องเที่ยว สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ทำการตลาดเฉพาะ กลุ่ม เช่นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และเพิ่มสื่อต่างๆ ในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ควรส่งเสริม กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาเส้นทาง ธรรมชาติมีเยาวชนท้องถิ่นเป็นมัคคุเทศก์น้อย และชุมชนร่วมจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พร้อมทั้งสินค้าของที่ระลึกมาขาย

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Title : Tourism Management Model ; Thailand Southern Provinces
Researcher: Suphawini Lohaprasert and Watchara Khaosung
Faculty: Management Science
University: Yala Rajabhat University
Year: 2011

Abstract

The purpose of this research is to study tourism management in the three southern provinces of Thailand; the objective is to 1) study management models 2) the development of eco-tourism 3) study the capability of eco-tourism. This research uses mixed method by using questionnaire and in-depth interview. The result shows that the majority of tourists in the southern provinces are men average 25 years of age who are undergraduate students, monthly income of 9,281 baht. Tourism management in three southern provinces in overall images is in high level. The intense study in every management model shows that tourists aware the important of tourism to the economy, as the tourism management policy and legislation specified to build trust. The three southern provinces must develop its tourists facilities and services, enforce marketing strategy targeting students and using variation of technologies in advertising. Support and encourage Eco – tourism in the community, create opportunity for villagers to involve in planning and activities for instance; junior guide, souvenir shop, and create package holiday for ecotourism.

Key words: Tourism Management, Thailand Southern Provinces, Ecotourism

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากทุกท่านตลอดเวลาเพื่อให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ตลอดเวลาอันมีค่าจนทำให้งานวิจัยเล่มนี้ เกิดผลตามแนวทางวิชาการ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและผู้ที่จะทำการศึกษาในภายภาคหน้าต่อไป

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ข้อมูลงานวิจัยเล่มนี้ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ศุภาวิณี โลหะประเสริฐ

วัชร ขาวสังข์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	2
ขอบเขตในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายและแนวคิดการท่องเที่ยว	5
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12
นโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐ	13
การท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนใต้	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
กรอบแนวคิดในการศึกษา	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	24
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	25
ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์	25
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป	26
ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	27
ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	31
บทที่ 5 สรุป ข้อเสนอแนะอภิปรายผล	32
สรุปผลการวิจัย	32
อภิปรายผลการวิจัย	33
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	35
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	40
ประวัติผู้วิจัย	45

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	26
4.2 ตารางค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือน	27
4.3 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม	27
4.4 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ	28
4.5 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม	29
4.6 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ	29
4.7 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม	30

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวความคิด

20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2553–2560 และกลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากจะเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมนี้แล้วยังเห็นการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรท้องถิ่น ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน มุ่งเน้นแนวทางดำเนินงานไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ 2553 – 2560) ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยลำดับ ดังนั้นจึงเกิดกระแสเรียกร้องให้มีการจัดการการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย หรือที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกและการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2553 : 61) ซึ่งการท่องเที่ยวที่เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนั้นผลประโยชน์ที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ยั่งยืนนานมากน้อยแค่ไหน แต่ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกเป็นจำนวนมากที่กระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่รอคอยการศึกษาและจัดการเพื่อการอนุรักษ์และเพิ่มศักยภาพให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อ รองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้

ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมที่จะเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในปี 2553 ที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 10 ล้านคน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2555 : 1) นำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาล ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้าไปพักผ่อนหาความเพลิดเพลินในแหล่งธรรมชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความกังวลถึงเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นตามมาจากการท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับ

การจัดการที่เหมาะสม ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมด้วยคุณภาพลง ประกอบกับกระแสโลกที่กำลังประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมและหลาย ๆ พื้นที่ได้เรียกร้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และกระแสนักท่องเที่ยวที่ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเดิมมาเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถเรียนรู้เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวได้มากกว่าเดิม ในขณะที่เดียวกันกระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบัน พบว่าหลายพื้นที่ถูกการท่องเที่ยวเข้าไปโดยที่ชุมชนไม่รู้ ชุมชนท้องถิ่นจึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อปกป้องรักษาทุนที่มีอยู่ในชุมชนของเขา

สามจังหวัดชายแดนใต้มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่มากมายที่สวยงาม อาทิเช่น หมู่บ้านชาไก เชื้อนบางตาง บ่อน้ำร้อนเบตง อุโมงค์ปิยะมิตร ป่าบาลา-ฮาลา ดอกไม้เมืองในหมอก เป็นต้น และยังจัดได้ว่าสามจังหวัดชายแดนใต้เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย แต่ด้วยปัญหาในพื้นที่ยังไม่สงบเรียบร้อย จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความหวั่นเกรงต่อการท่องเที่ยวสร้างปัญหาให้การท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนใต้ซบเซาเป็นอย่างมาก และยังส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนไม่กล้าเสี่ยงต่อการจัดกิจกรรมหรือโปรโมทเท่าที่ควร จึงต่างหันไปพักרון ฐาน นอกพื้นที่กันเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ในพื้นที่มีการดำเนินการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่นโดยผู้ประกอบการผู้ให้บริการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อนำไปสู่การดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเกื้อกูลต่อเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้
- 1.2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้
- 1.2.3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ขอบเขตพื้นที่และขอบเขตด้านเนื้อหาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษาวิจัยได้กำหนดศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบันและกลายมาเป็นการท่องเที่ยว

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.4.1 เพื่อทราบถึงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้

1.4.2 เพื่อทราบถึงการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้

1.4.3 เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนใต้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยมีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รวมถึงการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักการท่องเที่ยว คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการจัดการบริการการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยอาศัยกระบวนการในการบริหารจัดการและแนวทางในการดำเนินกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีส่วนร่วมอันจะนำไปสู่รากฐานของการท่องเที่ยวที่พึ่งพาอาศัยกัน รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการเข้าไปสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน ผู้พัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนแห่งการพึ่งตนเอง ชุมชนแห่งความสามัคคีและชุมชนอยู่ดีมีสุข ร่วมกันจัดการปกป้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

การท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดเกิดจากกิจกรงานประจำโดยปกติ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือหาความรู้ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจตราบที่ผู้เดินทางยังมิได้ตั้งหลักแหล่งถาวร และมิได้รับรายได้เพื่อยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทางโดยการท่องเที่ยวยังเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราวโดยมิได้ประกอบอาชีพ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินองค์การและการจัดการ (Organization and Management) เรียกย่อๆ ว่า O&M เป็นภารกิจที่มีความสำคัญองค์การมากเพราะเป้าหมายของการจัดการและการจัดการก็คือเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั่นคือประหยัดเวลา ทรัพยากรแรงงาน และได้ผลผลิตสูงตามขั้นตอนต่างๆ ตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งในที่นี้ได้ให้ความหมายร่วมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึงสถานที่ในภาคใต้ตอนล่างได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ความหมายและแนวคิดการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.3 นโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐ
- 2.4 การท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนใต้
- 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 ความหมายและแนวคิดการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) ตามความเข้าใจโดยทั่วไป หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่หนึ่งไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง โดยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2550 : บทนำ) การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการเดินทางจากที่หนึ่ง ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นที่พักผ่อนเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เช่นการเดินทางเพื่อการไปชมสถานที่ท่องเที่ยว ไปเยี่ยมเพื่อน เยี่ยมญาติหรือไปพักผ่อนหย่อนใจ หรือใช้เวลาว่างเพื่อกิจกรรมทางกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการเดินทางไปศึกษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ รวมถึงการเดินทางไปประชุมเพื่อการประกอบธุรกิจ หรือการเดินทางเพื่อไปร่วมกิจกรรมทางธุรกิจสาขาอาชีพต่าง ๆ การไปทัศนศึกษาภายใต้การนำของมัคคุเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือการเดินทางไปศึกษาวิจัยในสถานที่ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางซึ่งมีการพัฒนามาจากรูปแบบการเดินทางเพื่อการดำรงชีพ การแสวงหาอาณานิคม การเดินทางเพื่อการพักผ่อน ดังนั้นกิจการด้านการท่องเที่ยวจึงมีการขยายตัวเป็นธุรกิจและเติบโตเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ศรัณญา เลิศมนไพโรจน์(2550: 20) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ

นิสา ชัชกุล (2550: 2) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการเป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าความหมายของการท่องเที่ยว จากการที่การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีวิวัฒนาการมาจากการเดินทางของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางที่แตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมความเป็นอยู่ที่ส่งเสริมให้คนเดินทางได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ทำให้การเดินทางมีความหมายและมีลักษณะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น และมีการให้ความหมายการเดินทางท่องเที่ยว

2.1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553: 3-4) ได้กล่าวไว้ว่าความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ

1.1 ก่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศมีส่วนช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลชำระเงินของประเทศ

1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวมีผลกระทบทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบ

เศรษฐกิจ

1.3 ก่อให้เกิดหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค

1.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการนำเอาทรัพยากรของประเทศหรือของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้น

1.5 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิต รายได้ตลอดเวลา

1.6 ช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ความสำคัญทางด้านสังคม

2.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษย์ชาติ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน

2.2 พัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นมีการก่อสร้างสิ่งใหม่

2.3 ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึก ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนรักและหวงแหนผืนแผ่นดินของตน

2.4 จัดความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท แก้ปัญหาการล้นไหลเข้ามาหางานทำในเมืองของชาวชนบท

2.5 ช่วยให้ชาวชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นำทรัพยากรมาประดิษฐ์สิ่งของในรูปแบบสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก สร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัว

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม

ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม และปัญหาเศรษฐกิจของประเทศอื่น ๆ ได้ดี นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและเกียรติภูมิของประเทศให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวโลก

ความสามารถที่รับได้ทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) หมายถึง ลักษณะหรือสภาพทางกายภาพของสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามความประสงค์เป็นขีดจำกัดได้ชัดเจนและจับต้องได้มากกว่าเช่นขนาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แน่นอนตายตัวย่อมเป็นตัวกำหนดว่าจะสามารถสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างได้จำนวนมากน้อยเท่าใดเป็นต้น

ความสามารถที่รองรับได้ทางสังคม (Social Carrying Capacity) หมายถึง ความสามารถของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆของสถานที่ท่องเที่ยวที่จะพัฒนาหรือขายบริการแก่ผู้มาเที่ยว กล่าวอีกนัยหนึ่งความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในจำนวนสูงสุดโดยไม่ทำให้เกิดภาวะแออัด

ความสามารถที่จะรองรับได้ทางนิเวศ (Ecological Carrying Capacity) หมายถึง ความสามารถของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ที่จะได้รับการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาที่เกิดจากการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพราะการที่นักท่องเที่ยวไปรวมตัวอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นจำนวนมากย่อมก่อให้เกิดความกดดันต่อพื้นที่นั้นโดยตรงซึ่งบางครั้งอาจมากเกินไปกว่าพื้นที่นั้นจะรับได้

กล่าวโดยสรุปในการพัฒนาด้านต่างๆ ในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดการไม่ว่าด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องมากน้อยก็ตาม เพราะปัจจุบันบทบาทของภาคประชาชนได้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างมากเนื่องจากประชาชนคือเครื่องมือที่สำคัญที่นำไปสู่ตัวชี้วัด

ถึงผลสำเร็จของงานหรือการจัดการใดๆ ของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนแล้วก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นรูปแบบของการจัดการที่ยั่งยืน

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

อารีย์ นัยพินิจ และฐิรัชญา มณีเนตร (2551 : 25) ให้ความหมายของการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในด้านการวางแผนการจัดการผู้รับผิดชอบการควบคุมการจัดสรรงบประมาณการประเมินผลและรายงานผลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

นักจัดบริการท่องเที่ยวที่ดี คือ บุคคลที่ไม่อยู่หนึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความคิดในการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการขายการท่องเที่ยวให้มากที่สุดและต้องเป็นผู้มองสังคมกว้างรู้จักสังเกตเพราะในธุรกิจทุกชนิดย่อมมีการแข่งขันกันเพื่อให้ธุรกิจของตนนั้นเป็นที่รู้จักและสนใจของลูกค้าดังนั้นผู้จัดการบริการท่องเที่ยวจะต้องสังเกตการณ์เคลื่อนไหวของตลาดพิจารณาคู่แข่งในตลาดและหาวิธีการที่จะโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวหรือลูกค้ารู้จักและสนใจในบริษัทของตนเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จต่อไปสิ่งที่ผู้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงในการแข่งขันในตลาดคือ

1. การส่งเสริมการขาย หมายถึง การทำให้เกิดการขายให้มากที่สุดการส่งเสริมการขายอาจทำโดยมีบริการพิเศษเรื่องที่พักอาหารของแถมเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจจนใจนักท่องเที่ยวและมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน

2. การบริการ หมายถึง การสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวและให้เขา กล่าวถึงและชักชวนให้นักท่องเที่ยวอื่นๆ มาใช้บริการหรือตัวเขาเองกลับมาใช้บริการอีก

3. การพิจารณาราคา หมายถึง ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจด้านการบริการซึ่งก็ต้องมีการแข่งขันกันนักท่องเที่ยวสามารถเปรียบเทียบราคาได้จากการบริการและคุณภาพที่เหมาะสมการกำหนดราคาจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพด้านการบริการและคู่แข่งด้วย

การจัดการขายบริการธุรกิจการท่องเที่ยวกระทำได้หลายวิธีอีกทั้งเป็นเรื่องที่ทั้งท้องถิ่นรัฐบาลหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและเอกชนต้องร่วมมือกันเพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ถูกต้องการโฆษณาประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสร้างเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องให้เข้าใจตรงกัน

การโฆษณา หมายถึง การเผยแพร่สินค้าหรือบริการเพื่อมีส่วนยึดครองทางการตลาด คือ ลูกค้าสนใจและซื้อบริการ

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนรับรู้โดยมิได้มุ่งหวังจะจำหน่ายสินค้าหรือบริการแต่มุ่งจะยึดครองจิตใจความนิยมชมชอบจากประชาชนการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางไปพักผ่อนศึกษาหาความรู้ได้ทันตามความพอใจและตามสภาพฐานะที่จะอำนวยของแต่ละบุคคลเครื่องมือที่จะช่วยกระจายหรือเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ได้แก่

1. ศูนย์ประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน
2. หนังสือพิมพ์, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
3. นิตยสาร เช่น อสท., เทียวรอบโลก, คู่มือท่องเที่ยวของบริษัทน้ำมัน
4. วิทยุในรูปของการสปอนเซอร์รายการ
5. โทรทัศน์ในรายการโฆษณาภาคปกติหรือจัดในรูปแบบ SPOT T.V. ใช้เวลา 15-30 นาที หรือการจัดรายการในรูปของการนำเที่ยว
6. ป้ายโฆษณากลางแจ้ง
7. แผ่นปลิวโฆษณา, แผ่นพับ
8. อินเทอร์เน็ต

โครงสร้างทางการท่องเที่ยวที่ถือเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น คือ

1. โครงสร้างพื้นฐานที่เป็นการก่อสร้างหลักๆ เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟโดยสาร หรือสถานีรถไฟ ระบบการสื่อสารคมนาคม เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยวในการเดินทางไปสู่จุดหมายอย่างสะดวกและปลอดภัย สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณจากภาษีที่ประชาชนเป็นผู้เสีย
2. โครงสร้างระดับสูงประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่พักแรม ภัตตาคาร และร้านอาหารบริการต่างๆ แหล่งจำหน่ายสินค้า ศูนย์การค้า สถานบันเทิง โดยปกติเอกชนเป็นผู้สร้างเป็นผู้จัดหาในรูปของธุรกิจซึ่งบางแห่งอาจมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปดูแลหรือสนับสนุน

โครงสร้างทั้ง 2 ประเภท เมื่อรวมกับแหล่งท่องเที่ยวก็ถือเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวได้เป็นอย่างดี การเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวควรกระทำสม่ำเสมอทั้งในช่วงระยะเวลาหรือฤดูกาลต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่น แต่ละภาค และทั้งนอกฤดูกาล เพราะการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่นเกิดการหมุนเวียน ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพราะนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางท่องเที่ยวย่อมต้องใช้จ่ายรายจ่ายของนักท่องเที่ยวก็คือ รายได้ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นนอกเหนือจากการทำอาชีพหลักคือ ทำนา ทำไร่ ในเวลาว่างก็สามารถ

ทำและขายของที่ระลึกสินค้าพื้นเมือง การใช้บริการของมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น การใช้บริการยานพาหนะ ฯลฯ สามารถช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพมีงานทำ ลดปัญหาการว่างงาน ค่าครองชีพของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น ทำให้ไม่ทิ้งถิ่นฐานเข้ามาหางานทำในเมืองหรืออพยพทิ้งถิ่นฐานเดิม ในการจัดธุรกิจการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่นจะต้องพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะต้องมีการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญคงสภาพความงามตามธรรมชาติ หรือดัดแปลงให้กลมกลืนกับธรรมชาติมากที่สุด มีบริการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยซึ่งในระหว่างการเดินทาง การค้างแรมและในขณะแวะชมแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจะต้องช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวในอันที่จะชักชวนนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวยังท้องถิ่นของตนได้ ซึ่งการกระทำดังต่อไปนี้ก็ถือเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างหนึ่งซึ่งคนในท้องถิ่นช่วยกันทำได้ดังนี้

1. พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน วัด อุทยานต่างๆ ให้สะอาดน่าชมและพักผ่อนหย่อนใจและคงสภาพตามธรรมชาติหรือตามสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ให้อยู่ในสภาพดี
2. พาหนะที่ใช้เดินทางมีสภาพสมบูรณ์มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ
3. จัดสถานที่พักโรงแรม บังกะโล แพ ให้สะอาดมีเครื่องอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม
4. จัดการดูแลอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยทั้งระหว่างการเดินทางและในสถานที่พักแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ
5. มีแผนที่ที่พักของท้องถิ่นติดตั้งหรือแจกแก่นักท่องเที่ยว
6. มีป้ายเขียนบอกชี้ทางหรือบอกชื่อสถานที่ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
7. มีส่วนสาธารณะที่สะอาดถูกสุขลักษณะในบริเวณใกล้เคียง
8. จัดให้มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวของท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมมาแล้วจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือสถาบันต่างๆที่เปิดสอนวิชามัคคุเทศก์โดยเฉพาะ
9. ประชาชนในท้องถิ่นมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยว
10. จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในท้องถิ่น
11. จัดให้มีการควบคุมราคาค่าบริการ ค่าพาหนะ ค่านำเที่ยวในท้องถิ่นให้อยู่ในระดับราคาปานกลางและในราคาเดียวกัน
12. จัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้เป็นระเบียบควบคุมคุณภาพของสินค้าและราคาให้มีมาตรฐานเดียวกัน
13. จัดให้มีอาหารสะอาดมีคุณภาพและราคาพอสมควร

จากความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวสามารถ สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.4 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Tourism Canada, 1990 (อ้างในวิชิตญาณ์ วีระพันธ์ 2551 : 31) ได้นำเสนอไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะนำมาซึ่งการจัดการทรัพยากรทั้งหมดในแนวทางที่เราตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจสังคมและสุนทรียภาพ ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความอุดมสมบูรณ์ทางด้านวัฒนธรรมกระบวนการที่สมดุลทางนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพและสนับสนุนการดำรงอยู่ของชีวิต จากคำจำกัดความข้างต้นสะท้อนให้เห็นประเด็นสำคัญต่างๆ ที่สอดคล้องกันอยู่ถึง 7 ประเด็นก็คือ การจัดการทรัพยากร ความต้องการทางเศรษฐกิจ การตอบสนองความต้องการ หรือพันธะทางสังคม การคงอยู่ของสุนทรียภาพ มาตรการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีววิทยา และสนับสนุนการดำรงชีวิต

1. เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องดำเนินการอยู่ภายใต้ขีดความสามารถที่รองรับได้ของธรรมชาติชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
2. เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการการท่องเที่ยว
3. ต้องให้เกิดความเสมอภาคและยุติธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนทุกส่วน
4. ต้องชี้นำภายใต้ความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว
นั้นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2553 (มปป.) กล่าวว่า เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยว นั้น คือ ความพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการด้านท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการด้านท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้แนะตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบทท่องเที่ยวอื่นๆ

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นรูปแบบการพัฒนาที่มีความรับผิดชอบและเคารพต่อพื้นที่ทรัพยากรท่องเที่ยว โดยเน้นการใช้ประโยชน์ตามแนวทางการอนุรักษ์เพื่อไปสู่ความยั่งยืนที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันหลายฝ่ายทั้งภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนในลักษณะของการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาจากคำภาษาอังกฤษว่า (ecotourism) ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่างคำว่า “ecology” ที่แปลว่า นิเวศวิทยา และคำว่า “tourism” ที่แปลว่า การท่องเที่ยว ซึ่งคำว่า “ecotourism” นี้เอง ในวงการนักท่องเที่ยวและในแวดวงวิชาการได้มีการพยายามที่จะบัญญัติศัพท์ภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์นิเวศสัตว์จร สำหรับประเทศไทยคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายก็คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นำคำนี้เข้าเสนอราชบัณฑิตยสถานพิจารณาใช้เป็นทางการในประเทศแล้ว (อัศวิน พรหมโสภา 2552 : 33)

ภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้านคือ

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3. กระแสความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อรักษาระบบนิเวศของชาตินั้นคือ Green tourism หรือ Ecotourism ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็กๆ รวมกันแล้วนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ (Alltourismsshouldbesustainabletourism:Dowling,1995) นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยว

โลก (WTO) นักวิชาการในอุตสาหกรรมทั้งจากยุโรปสหรัฐอเมริกาต่างให้คำจำกัดความของ Ecotourism บนพื้นฐานองค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature-based tourism) มีการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment management) และการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environment education-based tourism) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ (Community based participation) ร่วมคิดดำเนินการได้รับผลประโยชน์และบำรุงรักษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ช่วงกระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วโลก และททท. จัดทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยวจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่อง Ecotourism ระยะแรกคณะทำงานมีมติใช้คำจำกัดความ Ecotourism ในความหมายภาษาไทยว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”

โดยมีความประสงค์ที่จะสื่อความหมายให้กับชาวไทยทุกระดับเข้าใจว่า รูปแบบการท่องเที่ยว Ecotourism นับเป็นรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมในการรับรู้ของชาวไทย คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ต่อมาททท. ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศและขอให้ราชบัณฑิตสถานกำหนดความหมายในที่สุดจึงได้ความหมายของคำว่า Ecotourism คือ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อบ่มบ่มให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.3 นโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 6) ได้กล่าวในทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวและนโยบายการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างปี 2540-2546 ของภาครัฐได้กำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาว และคงไว้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป
2. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมแก้ไขหรือปกป้องปัญหาการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่า ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
3. สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าเทคโนโลยี โดยเฉพาะระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ
4. ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดและท่องเที่ยวรวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง และสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวภูมิภาคนี้
5. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดีมีความรักความหวงแหน และช่วยทำนุบำรุงทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความโอบอ้อมอารีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจอันดีงามสืบไป
6. ส่งเสริมการผลิตรายการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าบริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมมากขึ้น
7. กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจในการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งผลักดันให้มีการกวดขันให้มาตรฐานต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดปี
8. ส่งเสริมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวมของประเทศสืบไป

9. ส่งเสริมเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น พักอยู่นานวัน ใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาค โดยคำนึงถึงขีดความสามารถถึงข้อจำกัดในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

10. สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศกระจายไปทั่วภูมิภาคตลอดปี เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น และเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางเศรษฐกิจโดยรวมของแต่ละประเทศต่อไป

11. พิจารณาในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมในลักษณะของการลงทุนร่วมทุนหรือการให้การส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยรวมของชาติและองค์กร

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปในทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวปี 2540-2546 และตรงตามวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ในระยะ 10 ปี) ของรัฐบาลและมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการประกอบในการศึกษาครั้งนี้

2.4 การท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนใต้

นอกจากนั้น พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่รอคอยให้คนนอกพื้นที่เข้ามาสัมผัสอีกมากมาย ทั้งของไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยคริสต์ และไทยจีน ที่อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยินดีต้อนรับคนนอกพื้นที่เข้ามาเรียนรู้ และช่วยกันส่งเสริมสามจังหวัดมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายแต่ปัจจุบัน แทบไม่มีคนต่างจังหวัดมาเที่ยวจะมีก็แต่คนในพื้นที่ที่ชอบมาเที่ยว โดยสถานที่ที่ท่องเที่ยวในสามจังหวัดที่เป็นที่รู้จักกัน คือ

2.4.1 จังหวัดยะลา

1) เชื่อนางเลาะ ห่างจากตัวเมืองยะลาตามเส้นทางยะลา-เบตง ประมาณ 50 กม.แยกซ้ายตามถนนอีกประมาณ 12 กม. บริเวณเชื่อนมีทิวทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ อีกทั้งยังมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวด้วย

2) หมู่บ้านซาไก ห่างจากตัวเมือง 80 กม. แยกขวาอีก 4 กม. เป็นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าซาไก หรือที่เรียกว่า เงาะป่า

3) บ่อน้ำร้อน เป็นบ่อน้ำร้อนที่มีความร้อนสูงสามารถต้มไข่ให้สุกในเวลาเพียง 7 นาที มีบริการอาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ ชั่วโมงละ 40 บาท

4) ถ้ำกระแซง ห่างจากตัวเมืองยะลาตามเส้นทางยะลา-เบตง ประมาณ 52 กม. แยกซ้ายอีก 3 กม. เป็นถ้ำหินปูนเพดานถ้ำมีหินย้อยที่สวยงามตามธรรมชาติ

5) อุโมงปิยะมิตร เลียบบ่อน้ำร้อนไป 3 กิโลเมตร เป็นที่อยู่หลบภัยทางอากาศในปี พ.ศ.2519 เพื่อเป็นฐานปฏิบัติการของโจรคอมมิวนิสต์มลายา มีความยาว 1 กม. กว้าง 50-60 ฟุต ใช้กำลังคนประมาณ 40-50 คนในการขุดซึ่งกินระยะเวลา 3 เดือน มีทางเข้าออก 9 ทาง ปัจจุบันเปิดให้เข้าชม สามารถจุคนได้ 200 คน

6) สวนดอกไม้เมืองหนาวแห่งเดียวในภาคใต้ของประเทศไทยเป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงแนะนำแนวทางปลูกไม้เมืองหนาวขึ้นเมื่อครั้งเสด็จเยือนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537 เนื่องจากบริเวณหุบเขาส่วนนั้นอากาศหนาวปลูกยางพาราไม่ได้ผล

7) ป่าบาลา-ฮาลา เป็นเขตอนุรักษ์แห่งใหม่ของประเทศไทย มีแนวชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ครอบคลุมพื้นที่ที่ิวเขาสันกาลาคีรีป่าฮาลาและป่าบาลาเป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเดียวกันคือ ป่าฮาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

2.4.2 จังหวัดปัตตานี

1) หาดแหมแหม ห่างจากตัวเมืองปัตตานีประมาณ 50 กิโลเมตร คำว่า "แหมแหม" เป็นภาษามลายูแปลว่า อีกทีก็กรีกโครม หาดนี้อยู่ในอ่าวเล็กเล็กๆ ของแหลมท่าพระ เนื้อทรายละเอียด สีเหลือง มีโขดหินแรกอยู่เป็นตอนๆ เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

2) หาดปะนาเระ-ชลาลัย ห่างจากตัวเมืองปัตตานีไปทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 42 ประมาณ 30 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 4075 อีก 13 กิโลเมตร หาดทั้งสอง จะยาวต่อเนื่องกัน 4 กิโลเมตร บนฝั่งปะนาเระเป็นชุมชนประมงใหญ่ ส่วนหาดชลาลัยบนฝั่งเป็นทิวสนร่มรื่น

3) อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ห่างจากตัวเมืองปัตตานีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 409 ประมาณ 30 กิโลเมตร อุทยานนี้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาสันกาลาคีรี สภาพป่าอุดมสมบูรณ์และร่มรื่นไปด้วยพรรณไม้ มีน้ำตก 3 แห่ง คือ น้ำตกทรายขาว น้ำตกโฝงโฝง และน้ำตกอรัญวาริน

2.4.3 จังหวัดนราธิวาส

- 1) หมู่บ้านทอน เป็นหมู่บ้านชาวประมงไทยมุสลิม เป็นแหล่งผลิตเรือกอกและ มีศูนย์การผลิตจำหน่ายหัตถกรรมพื้นบ้าน
- 2) ป่าพรุโต๊ะแดง เป็นป่าพรุที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่ากว่า 200 ชนิด และธรรมชาติที่หาดูได้ยาก
- 3) หาดนราทัศน์ หาดมีความยาว 4-5 กิโลเมตร และยังมีหมู่บ้านชาวประมง นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถสามล้อถีบและรถสองแถวเล็ก หรือรถจักรยานยนต์มาที่หาดได้
- 4) น้ำตกบาโจ เป็นน้ำตกที่มีความสูง 60 ม. ถือเป็นน้ำตกที่มีความงดงามที่สุดในจังหวัด ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 1 กม.หรือประมาณ 26 กม.จากตัวเมืองไปทางเหนือของทางหลวงที่ 42 (นราธิวาส-ปัตตานี) และเลี้ยวเข้ากม.ที่ 73 ประมาณอีก 2 กม.จะพบที่พักรถและที่อำนวยความสะดวกเล็กๆ น้ำตก
- 5) น้ำตกฉัตรวาริน น้ำตกขนาดกลาง สภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยไม้นานาพันธุ์ และเป็นแหล่งกำเนิดปลาล้มบังสุรุ่ย ซึ่งมีที่เดียวในประเทศไทย

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณะ เดชาสุรักษ์ชน (2552 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์) กรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการท่องเที่ยววัดโพธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นพบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาเที่ยววัดโพธิ์เป็นครั้งแรกการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่มานั่งสื่อแนะนำการท่องเที่ยว เช่น Lonely Planet, Guidebook และแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นต้น เวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดโพธิ์ส่วนใหญ่อยู่ที่ 2 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักการท่องเที่ยววัดโพธิ์คือสนใจในศิลปะและประวัติศาสตร์ ตะวันออก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยววันธรรมดา มาเที่ยวกับเพื่อน และจะกลับมาท่องเที่ยวพร้อมทั้งแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยววัดโพธิ์เช่นกัน ทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดโพธิ์พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยววัดโพธิ์ด้านโบราณสถาน ด้านโบราณวัตถุ และด้านการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับดีในด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

ชนาธิป สวัสดิ์ (2554 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิวัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอวิภาวดีจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่าเกิดขึ้นจาก

ปริมาณนักท่องเที่ยวที่มีเพิ่มมากขึ้นและมีนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติส่งผลให้เกิดปัญหาในการทำลายทัศนียภาพความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรวมทั้งประชาชนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมเพราะหน่วยงานของรัฐองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่าที่ควรจึงส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาและค่อยๆ ทำลายความก้าวหน้าของการท่องเที่ยวในชุมชน ในส่วนของความต้องการของชุมชนที่ได้จากการดำเนินการสนทนากลุ่มนั้นพบว่า แก่นนำชุมชนมีความต้องการที่จะสร้างองค์กรที่เข้มแข็งมีความร่วมมือกันและหน่วยงานภาครัฐ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และหลักการมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วถึง เพื่อจะได้พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไป การฝึกรอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความพึงพอใจของแก่นนำชุมชนที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการปรากฏว่ามีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของแก่นนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก

ณรงค์ บุรรักษ์ และคณะ (2552 :บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และอยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์

จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกันพบว่าโดยรวมและด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

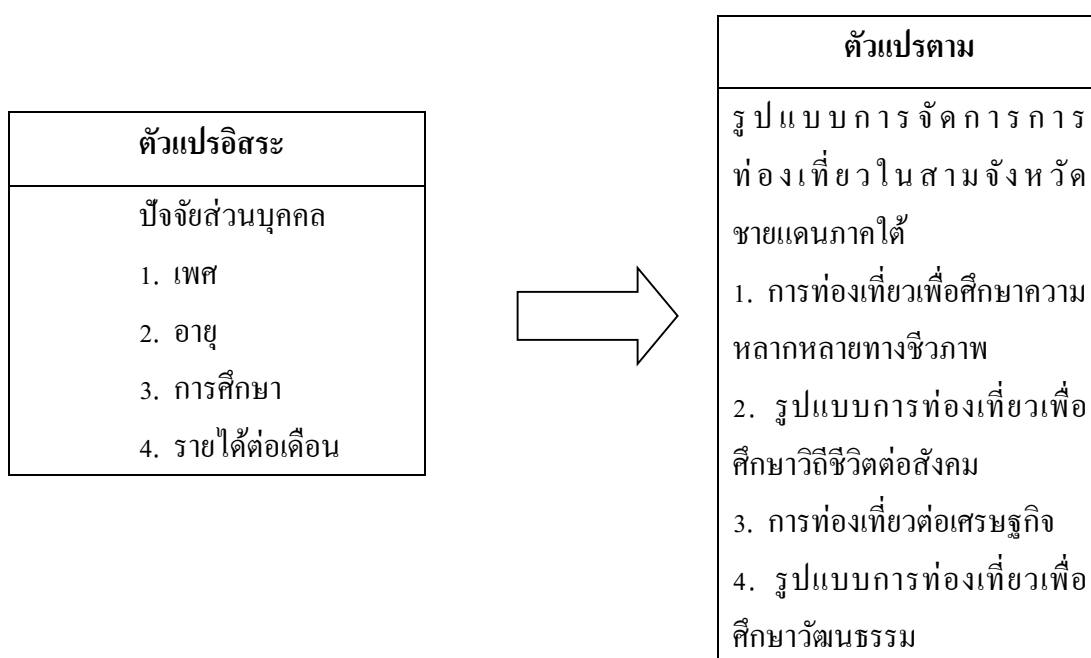
พงษ์พจน์ ประสงค์สิน (2553 : บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทัศนะของประชาชนกรณีศึกษา หาดวัดใต้ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนหาดวัดใต้ในอดีตและปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนหาดวัดใต้ที่เหมาะสมเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการท่องเที่ยวหาดวัดใต้ในอดีตและปัจจุบัน พบว่า ในอดีตหาดวัดใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อยเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากนัก เนื่องจากสมัยก่อนการคมนาคมและการเดินทางยังไม่มีพัฒนาอย่างในปัจจุบันนี้ การเดินทางไม่สามารถเข้าถึงหาดวัดใต้ได้อย่าง สะดวกสบาย การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัยจึงทำให้การท่องเที่ยว ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควรจึงทำให้การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในอดีตไม่มีแนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจนซึ่งในอดีตมีนักท่องเที่ยวและชาวบ้านมาใช้หาดวัดใต้เป็นสถานที่เล่นสรงกรานต์พักผ่อนหย่อนใจและประกอบพิธีกรรมมีเรือสินค้าและเรือประมงของชาวบ้านมาใช้เป็นท่าจอดเรือ มีลักษณะเป็นนิเวศวิทยาชุมชน ปัจจุบันหาดทรายถูกกร่อนชะลงไปทำให้ขาดสภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว หากจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องปรับไปตามสภาพของระบบนิเวศที่เปลี่ยนแปลงไป 2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหาดวัดใต้ที่เหมาะสมพบว่า ศักยภาพของพื้นที่สามารถกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษา ความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณหาดวัดใต้และระบบนิเวศแม่น้ำมูล และการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ท้องถิ่น ชุมชนร่วมกับชาวบ้าน

อริญญา ทับทิมทอง (2550 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี” พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนมากที่เดินทางมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี” จะเพศหญิงโดยส่วนใหญ่จะมาจากสถาบันการศึกษาและเป็นครอบครัวส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวจากการแนะนำของเพื่อนและทางอินเทอร์เน็ต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี” ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเดินทางที่สะดวกสบายและมีธรรมชาติที่ดีและสวยงาม กิจกรรมที่มีการจัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย - สุพรรณบุรี” ในทุกกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ดีมีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในและ

ภายนอกสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี” ที่ดีในทุกๆ ด้าน เช่น สถานที่จอดรถ ร้านค้า ห้องน้ำเพียงพอและสะอาด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าจะกลับมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี” แห่งนี้อีก และการได้มายังสถานที่แห่งนี้ได้ความรู้ความบันเทิงและยังมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติตรงตามวัตถุประสงค์ และคนส่วนใหญ่ที่มาแล้วจะแนะนำเพื่อนๆ หรือคนรู้จักที่ยังไม่ได้มาให้ได้มาเที่ยว และทัศนศึกษายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย-สุพรรณบุรี”

2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวความคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ภาคใต้ ปี พ.ศ.2556 จำนวน 39,097 โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% หรือ 0.05 คำนวณได้จากสูตร ดังนี้ (วิเชียร 2537 อ้างโดย ทวีทรัพย์ พุทธวงศ์รักษา และคณะ 2554 : 46)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญโดยการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2556 โดยการคำนวณหาจาก ทาโร ยามาเน่ ซึ่งจะมีความระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 0.05

สูตร การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่

n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ควรสุ่ม

N คือ ขนาดประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม 0.05

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{39,097}{1 + 39,097(0.05)} 2 \\
 &= \frac{39,097}{1 + 39,097(0.0025)} \\
 &= \frac{39,097}{98.7425} \\
 &= 395.94 \\
 &= 400 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

จากขนาดกลุ่มผู้ใช้บริการ (N) จำนวน 39,097 คน ใช้ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (e) 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) จำนวน 400 ชุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด

(Close-Ended Question) แบบที่มีให้เลือกตอบ (Dichotomous Choices)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) แบบที่มีให้เลือกตอบ (Dichotomous Choices)

ส่วนทางด้านทัศนคติใช้การกำหนดค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

5 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึงระดับมากที่สุด (ได้จาก $4.20+0.80$)
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึงระดับมาก (ได้จาก $3.40+0.80$)
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึงระดับปานกลาง (ได้จาก $2.60+0.80$)
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึงระดับช้อยน้อย (ได้จาก $1.80+0.80$)
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึงระดับน้อยที่สุด (ได้จาก $1.00+0.80$)

หาความกว้างของแต่ละช่วงย่อยโดยคำนวณจาก (ค่าสูงสุด - ค่าต่ำสุด) กรณีมี 5 ระดับมีค่าต่ำสุดเป็น 1 และค่าสูงสุดเป็น 5 สามารถคำนวณได้ดังนี้ ความกว้างของแต่ละช่วงย่อย $= (5-1) / 5 = 0.80$

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงคุณภาพ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล เนื้อหาต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตัวอย่างงานวิจัย และการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อตรวจสอบหาความน่าเชื่อถือ ได้จากการใช้เครื่องมือ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงแล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน หรือเท่ากับ 10 เปอร์เซนต์ เพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้นรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้ตรวจสอบความเที่ยงตรง พบว่า มีค่าความน่าเชื่อถือ 0.65
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลจริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวันตามสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามสำรวจนักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2556 – 20 กุมภาพันธ์ 2557

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าร้อยละ(Percentage)
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงคุณภาพเป็นการอธิบายความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นหลักการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอข้อมูลและคำนวณค่าสถิติเบื้องต้นซึ่งเป็นการอธิบายหรือบรรยายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมแต่จะไม่สามารถอ้างอิงถึงลักษณะประชากรได้จึงเป็นการสรุปถึงลักษณะของข้อมูลกลุ่มที่ศึกษาโดยการหาอัตราส่วนค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ในการสัดส่วนหาข้อมูลลักษณะทั่วไปกลุ่มตัวอย่างโดยทำการวิเคราะห์ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 โดยทำการหาค่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะแบ่งได้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) แบบที่มีให้เลือกตอบ (Dichotomous Choices)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรครูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าร้อยละ(Percentage) ข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือน มาหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

n = 400			
	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	207	51.80
	2. หญิง	193	48.20
อาชีพ	1. นักศึกษา/นักเรียน	224	56.00
	2. พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	47	11.80
	3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	8.80
	4. ข้าราชการ	61	15.20
	5. เจ้าของกิจการ	10	2.50
	6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	23	5.80
ระดับการศึกษา	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	230	57.50
	2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	100	25.00
	3. สูงกว่าปริญญาตรี	70	17.50

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 และเพศหญิง จำนวน 193คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 ตามลำดับ

อาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีอาชีพ นักศึกษา/นักเรียน จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมามีอาชีพเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 และอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้านจำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมามีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือน

n = 400		
ข้อมูลอายุและรายได้ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ	25.06	8.99
รายได้ต่อเดือน	9,281	1,393

จากตารางที่ 4.2 อายุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 25.06 หรือเท่ากับ 25 ปี

รายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 9,281 บาท ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 4.3 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม

n = 400			
จัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
1. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ	3.82	0.58	มาก
2. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม	3.56	0.67	มาก
3. การท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ	3.98	0.60	มาก
4. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม	3.80	0.56	มาก
รวม	3.79	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมาการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.58 และรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ

n = 400			
การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.89	0.72	มาก
2. ความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	3.77	0.75	มาก
3. มีการจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ	3.79	0.72	มาก
4. มีการประชาสัมพันธ์และแถลงข่าวชักจูงให้เกิดการท่องเที่ยว	3.83	0.75	มาก
5. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน เว็บไซต์ ททท. ของจังหวัด	3.45	0.87	มาก
รวม	3.82	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 รองลงมาเป็นการประชาสัมพันธ์และแถลงข่าวชักจูงให้เกิดการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 และมีการจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม	ค่าเฉลี่ย	n = 400	
		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
1. สร้างคุณภาพการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นในชุมชน	3.54	0.83	มาก
2. กระตุ้นในชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	3.53	0.81	มาก
รวม	3.56	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สร้างคุณภาพการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นในชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 และมีกระตุ้นในชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ

ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย	n = 400	
		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
1. เสนอแนะกำหนดเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการค้าและการลงทุน	3.96	0.79	มาก
2. มีการกำหนดตามนโยบายการท่องเที่ยวตามกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจ	4.00	0.75	มาก
3. มีการจัดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ระดับกลุ่มจังหวัด	3.98	0.73	มาก
รวม	3.98	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการกำหนดตามนโยบายการท่องเที่ยวตามกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 รองลงมามีการจัดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวระดับกลุ่มจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และเสนอแนะกำหนดเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการค้าและการลงทุนมีค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	n = 400	
		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
1. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพเรื่องอาหารการกิน	3.69	0.70	มาก
2. มีท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพที่พัก	3.85	0.74	มาก
3. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทางด้านการแต่งกาย	3.80	0.74	มาก
4. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อการเดินทาง	3.87	0.75	มาก
รวม	3.80	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อการเดินทางมีค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 รองลงมามีท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพที่พัก ระดับกลุ่มจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 และท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทางด้านการแต่งกาย มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. การจัดการท่องเที่ยวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายไปห้องน้ำ รวมทั้งป้ายอื่นๆ

1.2 ทำการตลาดเจาะเฉพาะกลุ่ม เช่น การตลาดเจาะเฉพาะกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา

1.3 ใช้สื่อต่างๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

1.4 ควรพัฒนาพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยการปลูกต้นไม้ริมตลิ่งแม่น้ำให้มากขึ้น

2. รูปแบบกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 เปิดโอกาสให้ชุมชนนำสินค้าของที่ระลึก

2.2 จัดกิจกรรมการศึกษาเส้นทางธรรมชาติสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ให้เยาวชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์น้อย

2.4 ให้ชุมชนร่วมจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 5

สรุป ข้อเสนอแนะ อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และเพื่อประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจากการศึกษาได้นำแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด มาวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 5.1 สรุปผลการวิจัยทั่วไป
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษานำแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 25.06 หรือเท่ากับ 25 ปี มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 9,281 บาท อาชีพ นักศึกษา/นักเรียน และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67

ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56

ข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. การจัดการท่องเที่ยวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายไปห้องน้ำ รวมทั้งป้ายอื่นๆ เพื่อทำการตลาดเจาะเฉพาะกลุ่ม เช่น การทำตลาดเจาะเฉพาะกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาใช้สื่อต่างๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และควรพัฒนาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยการปลูกต้นไม้ ริมตลิ่งแม่น้ำให้มากขึ้น

2. รูปแบบกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนนำสินค้าของที่ระลึก พร้อมทั้งจัดกิจกรรมการศึกษาเส้นทางธรรมชาติสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์น้อย และให้ชุมชนร่วมจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากการศึกษาได้นำแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักท่องเที่ยวพบว่า

การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 สาเหตุเพราะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งใกล้ และนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญญา ทับทิมทอง (2550 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์“บ้านควาย-สุพรรณบุรี”พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนมากที่เดินทางมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์“บ้านควาย-สุพรรณบุรี”ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวจากการแนะนำของเพื่อนและทางอินเทอร์เน็ต และยังสอดคล้องกับ ชนาธิป สวัสดิ์ (2554 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิวัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอวิภาวดีจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่าแกนนำชุมชนมีความต้องการที่จะสร้างองค์กรที่เข้มแข็งมีความร่วมมือกันและหน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและหลักการมีส่วนร่วมรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วถึง

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 สาเหตุเพราะสร้างคุณภาพการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นในชุมชนและกระตุ้นในชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนาธิป สวัสดิ์ (2554 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิวัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอวิภาวดีจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่าความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและหลักการมีส่วนร่วมรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั่วถึงเพื่อจะได้พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไปการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความพึงพอใจของแกนนำชุมชนที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการปรากฏว่ามีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก

ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 สาเหตุเพราะมีการกำหนดตามนโยบายการท่องเที่ยวตามกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎณะ เดชาสุรักษ์ชน(2552 :บทคัดย่อ)ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร(วัดโพธิ์)กรุงเทพมหานครพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดโพธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยววันธรรมดามาเที่ยวกับเพื่อนและจะกลับมาท่องเที่ยวพร้อมทั้งแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยววัดโพธิ์เช่นกันทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดโพธิ์พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยววัดโพธิ์ด้านโบราณสถาน/โบราณวัตถุและด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับดี

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 สาเหตุเพราะผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎณะ เดชาสุรักษ์ชน(2552 :บทคัดย่อ)ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร(วัดโพธิ์)กรุงเทพมหานครพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดโพธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นพบว่าส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีสนใจในศิลปะและประวัติศาสตร์ตะวันออกนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยววันธรรมดามาเที่ยวกับเพื่อนและจะกลับมาท่องเที่ยวพร้อมทั้งแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยววัดโพธิ์เช่นกันทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดโพธิ์พบว่า

นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยววัดโพธิ์ด้านโบราณสถาน/โบราณวัตถุ และด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับดี

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญระดับน้อยที่สุด คือ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน เว็ป ททท. ของจังหวัด แสดงว่าจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องจัดกิจกรรมและทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในมากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเข้าใช้บริการมากขึ้น
2. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญระดับน้อยที่สุด คือ กระตุ้นในชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แสดงว่าจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องกระตุ้นในชุมชนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น
3. ด้านการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญระดับน้อยที่สุด คือ เสนอแนะกำหนดเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการค้าและการลงทุน แสดงว่าจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรสร้างหรือรัฐบาลควรเข้ามาให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในกับพื้นที่สืบเนื่องจากปัญหาเหตุการณ์ไม่สงบทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวน้อยลง
4. รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญระดับน้อยที่สุด คือ ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพเรื่องอาหารการกิน แสดงว่าจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่หลากหลายทำให้นักท่องเที่ยวไม่เกิดปัญหาต่อการเดินทางมาเที่ยว อาทิเรื่องอาหารการกิน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาที่มีขอบเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในขอบเขตพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของในความ

คิดเห็นต่อความต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อหาความแตกต่างกัน และอาจมีพฤติกรรมความต้องการที่แตกต่างกัน

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของการมาท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ความพึงพอใจเฉพาะด้านการเสนอความคิดเห็นการมาท่องเที่ยวและมาใช้บริการในด้านการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้ผลการศึกษา มีความสมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหามากกว่านี้

3. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ควรศึกษาขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อนำไปสู่การจัดการและกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

5. ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555.

กฤษณะ เดชาสุริย์ชน. พฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวอิสระชาวต่างชาติที่มีต่อวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. รายงานผลการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, 2540.

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550.

ชนาธิป สวัสดิ์. วิวัฒนาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอวิภาวดีจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2554.

ณรงค์ ชูบุรีรักษ์และคณะ. การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรีอำเภอสหัสขันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

ทวีทรัพย์ พุทธธองศรีรักษา และคณะ. การตอบสนองต่อโฆษณาแฝงในมิวสิกวิดีโอของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. มหาคณิศจิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.

นิตา ชัชกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

พงษ์พจน์ ประสงค์สิน. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทัศนะของประชาชนกรณีศึกษาหาดวัดใต้ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2553.

วชิรญาณ วีระประพันธ์. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์. การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจนาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

อารีย์ นัยพินิจและฐิรชญาณินเตร, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านนุไทร
โฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.

อุดม เขยกิจวงศ์และคณะ. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2548.

อัศวิน พรหมโสภ. ศักยภาพทางการท่องเที่ยว, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2552.

อริญญา ทับทิมทอง. ทักษะคตินักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ “บ้านควาย –
สุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

(http://ystasnim.blogspot.com/p/blog-page_5441.html) ออนไลน์เข้าใช้วันที่ 7 กรกฎาคม 2557.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางวิชาการ ผลการศึกษาไม่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใดแต่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในอนาคต

ดังนั้นจึงขอได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อที่ผลการศึกษาจะได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

แบบสอบถามจะมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรครูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงนิเวศ

แบบสอบถาม

คำชี้แจงให้ทำเครื่องหมาย✓ลงใน ☐ ที่กำหนดให้ถ้านักศึกษาตอบว่ารู้ให้เขียนความหมายและระบุข้อความในบางข้อที่ระบุไว้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุปี

3. รายได้ต่อเดือน.....บาท

4. อาชีพ

☐ 1. นักศึกษา/นักเรียน ☐ 2. พนักงานบริษัท/ห้างร้าน
☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 4. ข้าราชการ
☐ 5. เจ้าของกิจการ ☐ 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กรุณาทำเครื่องหมาย✓ในช่องที่ท่านรู้สึกกับการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ					
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว					
2. ความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ					
3. มีการจัดกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ					
4. มีการประชาสัมพันธ์และแถลงข่าวชักจูงให้เกิดการท่องเที่ยว					
5. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน เว็ป ททท. ของจังหวัด					
รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม					
1. สร้างคุณภาพการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นในชุมชน					
2. กระตุ้นในชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น					
รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเศรษฐกิจ					
1. เสนอแนะกำหนดเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการค้าและการลงทุน					
2. มีการกำหนดตามนโยบายการท่องเที่ยวตามกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจ					
3. มีการจัดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ระดับกลุ่มจังหวัด					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ต่อ)

กรุณาทำเครื่องหมาย✓ในช่องที่ท่านรู้สึกกับการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม					
1. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพเรื่องอาหารการกิน					
2. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในการยังชีพที่พัก					
3. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทางด้านการแต่งกาย					
4. ท่านมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อการเดินทาง					

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรครูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ

.....

.....

.....

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตต่อสังคม

.....

.....

.....

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม

- *****

ประวัติคณะผู้วิจัยร่วมที่ 1

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นาย วัชรระ ขาวสังข์
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Watchara Khaosung
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 9402 00545 21 0
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
อาจารย์พนักงานมหาวิทยาลัย สังกัดสาขาการจัดการ ภาควิชาบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
4. หน่วยงานที่สังกัดและสถานที่ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
โทรศัพท์ 0-7322-7155-6 โทรสาร 0-7322-7128,0-7322-7131
มือถือ 089-6547703 E-mail : backcivic@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา
ระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต บรบ. (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ปีจบการศึกษา 2547
ระดับปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บธ.ม (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
ปีจบการศึกษา 2549
กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ (การจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่เริ่มศึกษา 2/2553 - ปัจจุบัน
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชา
การท่องเที่ยว การตลาด การสื่อสาร
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอก
 - 7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย
 1. การวิเคราะห์สภาพการแข่งขันทางการค้าสำหรับวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ปีที่พิมพ์ 2553. สถานภาพ เป็นผู้วิจัย
 2. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (มโนราห์
การทำเรือ พระ กริช และศิลปะ) ปีที่พิมพ์ 2554. สถานภาพ เป็นผู้วิจัย

3. เศรษฐกิจครัวเรือนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน
ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปีที่พิมพ์ 2554 สถานภาพ
เป็นผู้ร่วมวิจัย
4. รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรประจักษ์
สามัคคี ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปี2555 สถานภาพเป็น
ผู้วิจัย กำลังดำเนินงาน
5. การบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์สินค้าโอท็อป ตำบลท่าเรือ
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปี2555 สถานภาพเป็นผู้ร่วมวิจัย
กำลังดำเนินงาน
